SVERIGES RIKSDAG

Motion till riksdagen 2026/27:1998

av Terje Skaarnes (SD)

Rätt till dödshjälp vid dödlig sjukdom

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en rätt till dödshjälp vid dödlig sjukdom och svårlindrade plågor och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

För en människa med en dödlig sjukdom kan den återstående tiden präglas av plågor som vården inte förmår lindra tillräckligt. Att då sakna möjlighet att själv välja ett värdigt avslut innebär att behöva uthärda ett lidande man inte längre vill bära. Sverige bör införa en rätt till dödshjälp vid dödlig sjukdom och svårlindrade plågor. Självbestämmandet ska vara utgångspunkten även i denna del av livet.

Människor har olika uppfattningar om döden och om vad som gör den sista tiden uthärdlig. Den som vill leva så länge som möjligt ska få vård, lindring och stöd för det. Den som befinner sig i samma medicinska situation men önskar avsluta sitt liv bör också bli tagen på allvar. Respekten för människovärdet måste rymma hänsyn till den enskildes egen upplevelse av lidandet och vilja inför döden.

God palliativ vård ska vara tillgänglig för alla som behöver den. Smärtlindring, omvårdnad och mänsklig närvaro måste prioriteras. Men tillgången till vård besvarar

inte den etiska frågan om vem som ytterst ska bestämma när en dödlig sjukdom medför plågor som inte kan lindras tillräckligt. Den enskildes genomtänkta vilja bör väga tungt även när beslutet är svårt för omgivningen att acceptera.

Att söka hjälp i andra länder är ingen rättvis lösning. En möjlighet som förutsätter en utlandsresa blir beroende av pengar, praktisk hjälp och förmågan att genomföra resan trots sjukdom. Självbestämmande i livets slutskede bör inte bero på sådana förutsättningar. Den som önskar dödshjälp ska kunna få sin begäran prövad i Sverige under ordnade och rättssäkra former.

En rätt till dödshjälp måste förenas med starka skydd. Begäran ska vara frivillig, uttrycklig och återkommande. Patientens beslutsförmåga ska bedömas och en oberoende medicinsk prövning ska krävas. Patienten ska ha tillgång till lindrande vård och få begriplig information om alternativen. Bristande omsorg, påtryckningar eller känslan av att vara en belastning får inte styra beslutet.

Patientens rätt måste också motsvaras av ett tydligt ansvar inom vården. Det behövs kompetent personal, dokumentation, tillsyn och uppföljning. Ett så allvarligt och oåterkalleligt beslut kräver noggranna medicinska bedömningar och tydliga ansvarsförhållanden.

Regeringen bör lägga fram de lagförslag som behövs för att införa denna rätt. Arbetet ska förena självbestämmande med skydd för utsatta människor och ge den som har en dödlig sjukdom med svårlindrade plågor möjlighet att välja ett värdigt avslut.

Terje Skaarnes (SD)